

Tematy na wewnętrzny egzamin maturalny z języka polskiego w XI LO im. Mikołaja Reja w roku szkolnym [2010/2011](#)

I. LITERATURA

1. Literackie formy uprawiania filozofii. Omów różne sposoby prezentowania wiedzy filozoficznej w literaturze pięknej. Odwołaj się do wybranych utworów z przynajmniej dwóch epok.
2. Wpływ filozofii oświeceniowej na twórczość pisarzy tego okresu. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
3. Filozofia podstawą do zrozumienia twórczości danej epoki. Omów na podstawie wybranej epoki.
4. Koncepcja szczęścia w literaturze i filozofii. Rozwiń temat na przykładzie wybranych dzieł.
5. Negatywny bohater, czarny charakter. Na podstawie dzieł literackich z wybranych epok określ sposób i cel ich kreowania.
6. Autor jako bohater. Omów zagadnienie autokreacji w wybranych dziennikach i pamiętnikach XX wieku.
7. Różne sposoby kreowania bohatera w powieści XIX w. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
8. Bohaterowie we władzy namiętności. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów.
9. Bohater historyczny a jego portret literacki. Porównaj dwa ujęcia tej samej postaci w wybranych tekstach historiograficznych i literackich.
10. Nie tylko posągi istnieją. Na podstawie dzieł literackich z wybranych epok zaprezentuj postawę antybohatera.
11. Współczesny superbohater. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literatury XX i XXI wieku.
12. Bohaterowie z „kainowym piętnem”. Omów wpływ popełnionej zbrodni na życie wybranych postaci literackich.
13. Bohater tragiczny w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
14. Koncepcja człowieka w klasycznej tragedii greckiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
15. Różne kreacje bohaterów, dla których honor był wartością najwyższą. Omów temat na wybranych przykładach literackich różnych epok.

16. Przedstaw różne sposoby kreacji bohaterów w wybranych utworach F. Dostojewskiego.
17. Poświęcenie jednostki dla ogółu. Przedstaw różne jego ujęcia, analizując wybrane utwory literackie.
18. Lekarz jako bohater utworów literackich. Omów temat na wybranych przykładach literackich różnych epok.
19. Wojna jako czynnik wyniszczający psychikę bohatera. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literatury XX i XXI wieku.
20. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Przedstaw sposoby i funkcje kreowania portretów Polaków.
21. Postawy patriotyczne w polskiej literaturze. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
22. Przedstaw ewolucję wybranych postaci fantastycznych na przestrzeni epok. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
23. Romantyk – modernista – człowiek schyłku XX wieku wobec Boga. Omów i porównaj wybrane postawy bohaterów literackich.
24. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich różne kreacje zakochanego mężczyzny.
25. Kobiety ich życia. Omów literackie obrazy bohaterek-adresatek miłości na podstawie wybranych tekstów literackich.
26. Indywidualista w konfrontacji ze społeczeństwem. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
27. Obcy wśród swoich. Odwołując się do wybranych tekstów, rozważ problem alienacji bohatera w świecie, w którym przyszło mu żyć.
28. Kodeks postępowania starożytnych bohaterów a współczesne wzorce moralne. Omów różnice i podobieństwa, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
29. Postawa dekadentka w utworach literackich wybranych autorów. Omów na wybranych przykładach.
30. Literackie kreacje ludzi szczęśliwych. Przedstaw na wybranych przykładach źródła radości w życiu człowieka.
31. Rozważ rolę opisów przyrody w przedstawianiu stanów emocjonalnych wybranych bohaterów literackich.
32. Przestrzeń otaczająca bohatera literackiego jako dodatkowy sposób jego charakterystyki. Omów to zjawisko na dowolnie wybranych przykładach.
33. Przedstaw sposoby kreowania czasu i przestrzeni w wybranych powieściach dwudziestolecia międzywojennego.
34. Przedstaw, odwołując się do utworów literackich, różne sposoby kreowania osobowości bohatera literackiego.
35. Heroizacja i deheroizacja jako sposób prezentacji bohatera w wybranych tekstach literackich.

36. Buntownicy metafizyczni. Przedstaw różne aspekty sprzeciwu wobec Boga w literaturze. Odwołaj się do wybranych utworów.
37. Literackie realizacje postawy buntu. Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów.
38. Przyczyny samobójstw bohaterów literackich. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
39. Obraz kobiety w literaturze pozytywistycznej. Omów na wybranych przykładach.
40. Odwołując się do wybranych przykładów literatury XIX i XX wieku, przedstaw problem emancypacji kobiet.
41. Miłość romantyczna w kulturze kobiecej XX i XXI wieku. Przedstaw na wybranych przykładach współczesnych twórców.
42. Kobiety jako muzy twórczości artystów. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych utworów dwóch pisarzy różnych epok.
43. Literackie portrety par małżeńskich. Przedstaw problem, odwołując się do znanych tekstów kultury.
44. Przedstaw kreacje wielkich detektywów na wybranych przykładach w literaturze XIX i XX wieku.
45. Literackie portrety ludzi zlagrowanych. Przedstaw je na podstawie wybranych utworów literatury obozowej.
46. *Bo to życie to bal jest nad bale*. Odwołując się do wybranych tekstów Agnieszki Osieckiej, przedstaw ukazywaną przez nią wizję życia.
47. *Urodzony jak wszyscy, jak ja, która umrę, ciało jest bolesne, jeść musi i oddychać powietrzem i spać*. Odwołując się do wybranych wierszy, przedstaw koncepcję człowieka w twórczości Wisławy Szymborskiej.
48. Odwołując się do różnych tekstów literackich, przedstaw problem koncepcji człowieka w twórczości wybranego poety XX w.
49. Romantyczne i pozytywistyczne kryteria oceny wartości człowieka. Scharakteryzuj je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
50. Narrator — obserwator i uczestnik wydarzeń. Porównaj różne typy relacji między osobą mówiącą a światem przedstawionym, przywołując wybrane utwory epickie.
51. Natura jako element świata przedstawionego. Omów różne ujęcia tematu i funkcje, jakie pełni natura w utworach literackich.
52. Motto, tytuł, ostatnia scena jako klucz interpretacji dzieła. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.

53. Odwołując się do wybranych tekstów, omów funkcje dedykacji w dziele literackim.
54. Biografia kluczem do interpretacji utworów pisarza. Przedstaw ten problem na przykładzie twórczości wybranego autora.
55. Poeta o sobie i swojej twórczości. Omów zagadnienie, wykorzystując przykłady literackie z różnych epok.
56. Pisarze dwudziestolecia międzywojennego wobec faktu odzyskania niepodległości. Przedstaw różnorodność postaw, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
57. Przeszłość w oczach pisarzy. Omów problem stosunku twórców literatury do historii. Odwołaj się do wybranych utworów literackich.
58. Twórcy emigracyjni – ojczyźnie. Przedstaw ich dążenia i aspiracje, wykorzystując wybrane teksty literatury romantyzmu i współczesnej.
59. Trudne doświadczenie utraty ziemi ojczystej. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
60. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, przedstaw, w jaki sposób pisarze różnych epok reagowali na bieżące wydarzenia polityczne.
61. Rewolucja francuska w literaturze. Przedstaw różne ujęcia tego tematu, odwołując się do wybranych utworów literackich.
62. Przedstaw różne sposoby ukazania wojny na podstawie twórczości wybranych pisarzy.
63. Przedstaw obraz wojny i okupacji oraz powstania warszawskiego w wybranych tekstach literatury pokolenia Kolumbów.
64. Obraz pokolenia Kolumbów na przykładzie wybranych utworów literackich.
65. Sposoby ukazania powstań narodowych w literaturze XIX wieku. Omów temat na wybranych przykładach.
66. Spojrzenie kata i ofiary na problem holokaustu. Rozważ temat na wybranych przykładach z literatury polskiej i obcej.
67. Historia jako materiał literacki. Zanalizuj zawiązki między historią a literaturą, przywołując wybrane utwory literackie i wypowiedzi historiograficzne.
68. Poezja współczesna obrazem współczesnego świata – omów na wybranych przykładach.
69. Przedstaw różne ujęcia wizji katastroficznych w literaturze XIX i XX wieku. Odwołaj się do konkretnych utworów.
70. Utopie i antyutopie w literaturze — sposoby kreowania i ich funkcje. Omów na wybranych przykładach.

71. Wielcy wodzowie i sposoby ich przedstawiania w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
72. Odwołując się do wybranych tekstów literackich i biografii autorów, omów fenomen „twórców przeklętych”.
73. Przedstaw związek między problemami życia społecznego a literaturą wybranej epoki.
74. Rozwarstwienie społeczeństwa XIX wieku. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów literackich.
75. Obraz społeczeństwa polskiego. Omów na podstawie wybranych utworów jednego pisarza.
76. Przemiany społeczne i ich wpływ na losy jednostki. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów literackich.
77. Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego. Przedstaw temat, odwołując się do dowolnie wybranych przykładów literackich.
78. Wady społeczeństwa polskiego w twórczości Ignacego Krasickiego. Omów na podstawie wybranych utworów.
79. Przedstaw obraz Polskina podstawie wybranych tekstów Kazika Staszewskiego.
80. Przedstaw wizję alternatywnej rzeczywistości i społeczeństwa w wybranych utworach Witolda Gombrowicza.
81. Odbicie i karykatura rzeczywistości w literaturze fantasty. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów (np. w twórczości A. Sapkowskiego i T. Pratchetta)
82. Obraz rzeczywistości socjalistycznej w literaturze. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
83. Świat widziany oczami Ryszarda Kapuścińskiego. Omów temat w oparciu o wybrane przykłady literackie.
84. Przedstaw, wykorzystując wybrane utwory literackie, różne sposoby deformacji świata.
85. Omów na podstawie wybranych utworów literatury fantasy strukturę świata fantastycznego.
86. Udowodnij na wybranych tekstach literackich, że tworzenie alternatywnego świata jest zadaniem literatury fantasy.
87. Odwołując się do wybranych tekstów, przedstaw wpływ kultury antycznej na twórczość poetów współczesnych.
88. Inspiracje mitologiczne w literaturze wybranych epok. Omów temat w oparciu o wybrane przykłady literackie.
89. Mitologia jako źródło inspiracji w twórczości Tolkiena. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
90. Odwołując się do utworów wybranego pisarza współczesnego, omów funkcje motywów mitologicznych i legendarnych w tych tekstach.
91. Inspiracje poezją aleksandryjską u twórców rzymskich I wieku przed Chrystusem. Przedstaw na przykładzie tekstów wybranego autora.

92. Odwołując się do wybranych tekstów literackich, przedstaw ewolucję komedii w antyku, od komedii staroattyckiej po rzymską.
93. Tyrteizm i jego kontynuacja w literaturze epok późniejszych. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
94. Porównaj na podstawie wybranych utworów literackich herosów dawniej i dziś.
95. Przedstaw klasycyzm jako jeden z nurtów naszej kultury. Rozwiń temat w oparciu o wybrane przykłady literackie.
96. Stosunek do tradycji sarmackich w literaturze i kulturze XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
97. Przedstaw, odwołując się do wybranych tekstów literackich, portrety Sarmatów w literaturze polskiej.
98. Rola tradycji chrześcijańskiej i starożytnej w kształtowaniu światopoglądu renesansowego twórcy. Omów na wybranych przykładach.
99. Różne sposoby funkcjonowania tradycji biblijnej w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
100. Różne sposoby funkcjonowania tradycji średniowiecznej w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
101. *Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzi i znikają* (W. Szekspir) – przedstaw topos *theatrum mundi* w literaturze renesansowej i wybranych utworach innych epok.
102. Moralistyka oświeceniowych bajek i satyr. Określ jej charakter, analizując wybrane utwory.
103. Literatura oświecenia w walce o nowego człowieka i ratowanie kraju. Omów na wybranych przykładach.
104. Różne spojrzenia na obyczaje szlacheckie w twórczości wybranych poetów i pisarzy. Przedstaw je, wykorzystując wybrane utwory.
105. Polemika z mitami romantycznymi w literaturze II połowy XIX i XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
106. Ewolucja postawy patriotycznej w epoce romantyzmu. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literatury tego okresu.
107. Wpływ kultur wschodnich (Chiny, Japonia, Turcja) na dzieła literackie epoki romantyzmu. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów.
108. Doświadczenie „końca wieku” jako temat liryki XIX i XX wieku. Przedstaw i skomentuj, odwołując się do wybranych tekstów.
109. Odwołując się do wybranych tekstów literackich, omów problem wpływu dekadentyzmu na współczesną kulturę.

110. Żydzi w literaturze polskiej dwóch wybranych epok literackich (od romantyzmu do współczesności). Przedstaw sposoby kreowania portretów.
111. Odwołując się do wybranych przykładów, omów stosunki polsko-żydowskie przedstawiane w literaturze polskiej
112. Polaków portret własny, czyli ocena społeczeństwa polskiego w utworach literackich różnych epok. Omów na wybranych przykładach różne ujęcia tematu.
113. Przedstaw różne sposoby wykorzystywania przez pisarzy tradycji ludowej. Odwołaj się do wybranych utworów literackich.
114. Przedstaw różne spojrzenia na wieś i jej problemy w literaturze renesansu i Młodej Polski.
115. Pisarze wobec tradycyjnej kultury chłopskiej. Omów różne konwencje przedstawiania obrazu wsi na wybranych przykładach literackich.
116. Odwołując się do wybranych tekstów, porównaj romantyczne i młodopolskie inspiracje folklorem.
117. Swojskość i cudzoziemszczyzna. Omów problem w oparciu o wybrane przykłady literatury XVII i XVIII wieku.
118. Obyczajowość społeczności wiejskiej utrwalona w literaturze polskiej. Przedstaw temat w oparciu o wybrane utwory literackie różnych epok.
119. Miasto – miejsce magiczne, cywilizacyjny chaos, przestrzeń destrukcji. Omów różne sposoby widzenia miasta w literaturze.
120. Różne sposoby kreowania przestrzeni miejskiej i jej funkcje w utworze. Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
121. Odwołując się do polskiej literatury powojennej, przedstaw obraz Ameryki Łacińskiej.
122. Litwa w wybranych utworach literatury polskiej. Porównaj jej obraz w wybranych dziełach XIX i XX wieku.
123. Rosja w oczach swoich pisarzy – porównanie sposobów mówienia o państwie i społeczeństwie na podstawie dzieł dwóch wybranych autorów.
124. Omów funkcjonowanie mitu dzieciństwa w wybranych tekstach literackich różnych epok.
125. Świat widziany oczyma dziecka w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
126. *Tam byliśmy, staliśmy się naiwni, a potem cyniczni* – spojrzenie dziecka na świat dorosłych. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów literackich.

127. Źródła i funkcje strachu w twórczości Stephena Kinga. Omów temat na podstawie wybranych utworów pisarza.
128. Groteska jako sposób kreowania rzeczywistości w literaturze XX wieku. Omów jej funkcje na wybranych przykładach.
129. Wskaż i omów rolę groteski, parodii i absurdu w wybranych utworach literackich.
130. Rozważ, jaką funkcję pełni ironia w dziele literackim. Odwołaj się do wybranych utworów z literatury XIX i XX wieku.
131. Różne odcienie ironii w poezji Zbigniewa Herberta i Wisławy Szymborskiej. Ukaż cele wykorzystywania tej figury stylistycznej w wybranych utworach tych twórców.
132. Czarny humor i absurd w literaturze. Omów zjawisko na podstawie wybranych utworów literackich.
133. Odwołując się do dzieł z różnych epok, omów wykorzystanie paraboli w literaturze.
134. Estetyka brzydoty w literaturze – omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
135. Literatura w służbie ideologii. Ukaż zjawisko na przykładzie wybranych autorów.
136. Zaprezentuj, odwołując się do wybranych utworów, sposoby mówienia o totalitaryzmie w literaturze XX wieku.
137. Rola milczenia i niedopowiedzenia w poezji Cypriana Norwida. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów poety.
138. Omów problem artysty i sztuki w twórczości Witkacego.
139. Między słowem a bytem. Odwołując się do wybranych utworów Mirona Białoszewskiego, przedstaw filozoficzne aspekty twórczości pisarza.
140. Pan Cogito Zbigniewa Herberta wobec najważniejszych zjawisk i problemów współczesności. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
141. Postawa moralna kształtowana przez teksty Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
142. Odwołując się do wybranych przykładów, zaprezentuj wybrane motywy w twórczości Zbigniewa Herberta.
143. Dialog współczesnych poetów z twórcami XIX i 1. połowy XX wieku. Omów temat na wybranych przykładach literackich.
144. Rola i funkcje baśni w życiu człowieka. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
145. Omów odwołania do baśni i mitów w „Wiedźminie” A. Sapkowskiego.

146. Literatura science-fiction jako prognoza rozwoju kultury. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
147. Niedoceniana czy przeceniana? Odwołując się do przykładów, omów problem fenomenu literatury fantasy.
148. Czy kultura masowa kreuje niepokojącą hiperrzeczywistość? Omów temat na przykładach różnych tekstów kultury współczesnej.
149. Przedstaw zjawisko realizmu magicznego w wybranych utworach literackich.
150. Haiku jako próba uchwycenia chwili. Omów gatunek, odwołując się do wybranych przykładów.
151. Książka podróżnicza jako źródło poznania odległych, nieznanych krain. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
152. Odwołując się do utworów dwudziestolecia międzywojennego, przedstaw problem poszukiwania formy w literaturze.
153. Odwołując się do wybranych utworów, przedstaw kracjonizm i dokumentaryzm – dwie różne konwencje literackie.
154. Kryzys fikcji literackiej? Omów to zagadnienie, odwołując się do rozwoju form dokumentalnych i paradokumentalnych w literaturze XX wieku (np. reportaż, dziennik, esej).
155. Literatura faktu. Analiza i interpretacja tego zjawiska kulturalnego XX w. Omów na wybranych przykładach.
156. Przedstaw problem konfliktu pokoleń w literaturze, odwołując się do wybranych tekstów literackich z różnych epok.
157. Przedstaw rolę wizji, snu i prorocstwa w literaturze polskiej i obcej, odwołując się do wybranych przykładów.
158. Omów problem państwa i władzy w wybranych tekstach literatury polskiej XX wieku.
159. Przedstaw różne koncepcje miłości funkcjonujące w wybranych utworach literackich.
160. Erotyzm w literaturze (sposoby prezentacji, funkcje), przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich różnych epok.
161. Bale i ich funkcja w literaturze różnych epok. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
162. Symbolika biblioteki-labiryntu w powieści Umberto Eco „Imię Róży”.
163. *Nie kłamstwo lecz prawda zabija nadzieję* – rozważ to stwierdzenie na przykładzie wybranych utworów literackich.
164. *Dobro i zło muszą istnieć obok siebie, a człowiek musi dokonać wyboru.* Zinterpretuj te słowa Mahatmy Gandhiego, odwołując się do wybranych utworów literackich.
165. Obecność stereotypu w utworach literackich. Omów problem na podstawie wybranych tekstów literackich.

166. Postrzeganie śmierci w kulturze Europy i Japonii. Wskaż różnice na podstawie wybranych tekstów literackich.
167. Zagadka twarzy. Różne sposoby opisywania twarzy w wybranych przykładach literackich.
168. Prześledź funkcjonowanie tematu *ars poetica* w poezji polskiej XX wieku.
169. *Carpe diem* – radość życia utrwalona w literaturze. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
170. Przedstaw kulturotwórcze znaczenie Krakowa i Zakopanego w życiu literackim Młodej Polski.
171. Wolność jako „wielkie marzenie” jednostki i zbiorowości. Omów różne sposoby przedstawiania motywu w wybranych utworach literackich z różnych epok (np. romantyzmu, Młodej Polski czy literatury XX wieku).
172. Obraz zrywów narodowo-wyzwoleńczych w literaturze polskiej. Omów na podstawie wybranych tekstów literackich.
173. *Winnych niech własne potępi sumienie*. Odwołując się do słów Juliusza Słowackiego, omów problem winy i kary na przestrzeni wieków.
174. Motywy chrześcijańskie w literaturze nowożytnej i współczesnej – przedstaw je na podstawie wybranych dzieł literackich.
175. Rodzina jako motyw literacki. Omów i porównaj modele rodzin prezentowane w literaturze różnych epok.
176. Dom jako miejsce kształtowania osobowości. Zaprezentuj temat, odwołując się do twórczości pisarzy różnych epok.
177. Przedstaw różne ujęcia motywu matki w wybranych tekstach literackich.
178. Kobieta zbuntowana. Scharakteryzuj jej wizerunek w literaturze i oceń zasadność buntu.
179. Przedstaw funkcje wybranego motywu w wybranych utworach literackich.
180. Porównaj funkcje motywu dojrzewania w kulturze dwóch różnych epok, np.: starożytnej i współczesności.
181. Motyw snu i jego funkcje w różnych epokach literackich. Omów na wybranych przykładach.
182. Motyw szaleństwa i obłąkania w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
183. Różne oblicza samotności w literaturze. Omów na podstawie wybranych utworów literackich różnych epok.
184. Motyw barda w literaturze dawnej i współczesnej. Omów, wykorzystując wybrane przykłady literackie.
185. Motyw średniowiecznego rycerza w literaturze. Omów na podstawie wybranych utworów literackich.
186. Omów sposób funkcjonowania motywów arturiańskich w twórczości J.R.R. Tolkiena.
187. Przedstaw funkcjonowanie motywów fantastycznych w literaturze romantycznej.
188. Omów funkcje motywów patriotycznych w wybranych utworach polskiego pozytywizmu.

189. Omów sposób funkcjonowania motywu anioła w literaturze i sztuce wybranych epok.
190. Porównaj wizerunki aniołów i diabłów w wybranych utworach literackich.
191. Przedstaw sposoby funkcjonowania motywów wanitatywnych w wybranych tekstach literackich XVI i XVII wieku.
192. Przedstaw różne ujęcia motywu apokalipsy w wybranych utworach literackich.
193. Przeprowadź analizę porównawczą sposobów wykorzystania motywu zbrodni w wybranych przykładach literatury wysokiej i kryminałach.
194. Motyw podróży w literaturze różnych epok. Omów jego funkcje na przykładzie wybranych utworów.
195. Literackie podróże do piekieł. Omów ich przyczyny i skutki, przywołując wybrane teksty literackie.
196. Różne ujęcia motywu Arkadii na podstawie wybranych tekstów literackich.
197. Motyw zdrady w literaturze. Omów, odwołując się do wybranych utworów.
198. Motyw labiryntu w literaturze. Omów na podstawie wybranych utworów literackich.
199. Motyw wiernego sługi w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
200. Milczenie postaci jako motyw literacki. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów.
201. Od filaretów do Gombrowicza – młodość jako temat i jako problem w literaturze XIX i XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
202. Sposoby ujęcia motywów historycznych w tekstach dwóch wybranych twórców. Porównaj na wybranych przykładach.
203. Zaprezentuj różnorodne ujęcia motywu śmierci i sposobu umierania, określ ich funkcje. Wykorzystaj wybrane przykłady z różnych epok.
204. Obraz patologii w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
205. Literatura XX wieku wobec toposu dworku szlacheckiego. Przedstaw i skomentuj, odwołując się do wybranych przykładów.
206. Topika miłości w liryce kobiecej XX wieku. Omów na wybranych przykładach z twórczości różnych poetek.
207. Duchy, stwory i potwory w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
208. Obraz ludzi – legend morza. Omów zagadnienie na podstawie literatury marynistycznej.
209. Obraz przemian politycznych w Afryce na podstawie utworów Ryszarda Kapuścińskiego.
210. *Człowiek nie może żyć bez miłości* – rozwiń myśl Jana Pawła II, odwołując się do wybranych utworów literackich.

KORESPONDENCJA SZTUK

1. Malarstwo i literatura – co je łączy, a co dzieli? Porównaj sposoby kreowania świata przedstawionego w wybranych dziełach plastycznych i literackich należących do jednego nurtu estetycznego.
2. Dzieło sztuki w literaturze, literatura w dziełach sztuki. Omów wzajemny wpływ różnych dziedzin działalności artystycznej i przenikanie się tematów na wybranych przykładach.
3. Zinterpretuj i omów na wybranych przykładach współczesny moralitet w literaturze, teatrze, filmie i innych sztukach.
4. Teatr abstrakcyjny – charakterystyka gatunku. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
5. Na podstawie wybranych utworów, omów związek między warstwą liryczną tekstu a jego przekazem.
6. Jakie funkcje pełni cenzura w kulturze? Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
7. Interpretacja i sposoby kreowania czasu w sztuce literackiej i filmowej. Rozwiń temat w oparciu o wybrane przykłady.
8. Przedstaw wpływ kultury masowej na życie jednostki, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
9. Wpływ środków masowego przekazu na opinię publiczną. Przedstaw na wybranych przykładach.
10. Twórca wobec formy artystycznej we współczesnej sztuce literackiej i filmowej. Omów problem na podstawie wybranych tekstów kultury.
11. Groteska – sposób na wyrażenie problemów współczesnego świata. Przedstaw zjawisko na podstawie wybranych tekstów kultury.
12. Symbol i alegoria jako środki wyrazu w literaturze oraz malarstwie. Omów ich funkcje na wybranych przykładach z różnych epok.
13. Odwołując się do wybranych przykładów, omów ekspresjonizm jako zjawisko w literaturze i sztuce XX wieku.
14. Impresjonizm jako zjawisko malarskie i literackie. Omów na wybranych przykładach.
15. Estetyka brzydoty w literaturze i sztuce. Zanalizuj jej funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
16. Parodia jako sposób wyrazu w literaturze i filmie. Określ jej funkcje na podstawie wybranych utworów.
17. Różne koncepcje piękna w XVI i XVII wieku. Przedstaw problem, odwołując się do literatury i malarstwa.

18. Język teatru i język literatury. Odwołując się do utworów wybranego dramaturga, porównaj dzieła literackie z ich adaptacjami teatralnymi.
19. Dzieło literackie a filmowe. Podobieństwa i różnice. Przedstaw problem adaptacji filmowej, odwołując się do twórczości wybranego reżysera.
20. Dzieła literackie i ich interpretacje teatralne i filmowe. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
21. Filmowe i sceniczne realizacje dzieła literackiego jako przykład interpretacji tekstu. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
22. Wielkie powieści europejskie końca XIX wieku w adaptacjach filmowych. Porównaj sposób kreowania świata przedstawionego w dziele literackim i w jego adaptacji filmowej.
23. Wizerunek „pokolenia Kolumbów” utrwalony w literaturze oraz w wybranym filmie tzw. „szkoły polskiej”. Przedstaw i skomentuj podobieństwa i różnice.
24. Sposoby ukazywania fin de siècle'u w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
25. Totalitaryzm w literaturze, filmie i malarstwie. Przedstaw i omów jego rolę na wybranych przykładach po 1945 roku.
26. Socrealizm w literaturze i sztuce. Omów wpływ ideologii na postawy artystów i ich twórczość.
27. Przedstaw Powstanie Warszawskie odwołując się do wybranych tekstów kultury.
28. Powstania narodowe jako temat literatury i sztuki. Przedstaw problem na podstawie wybranych dzieł literackich i malarskich.
29. Więźniowie łagrów i lagrów – omów postawy, relacje międzyludzkie na podstawie współczesnych tekstów kultury.
30. Przedstaw przemiany społeczne i obyczajowe zachodzące w XX w. na podstawie wybranych tekstów kultury.
31. Rzeczywistość zdeformowana. Przedstaw różne sposoby odchodzenia od realizmu w literaturze i malarstwie/filmie XX wieku.
32. Warszawa i jej mieszkańcy w twórczości B. Prusa i na obrazach Aleksandra Gierymskiego. Porównaj literackie i malarskie widzenie miasta.
33. Przedstaw wpływy filozofii stoickiej na twórczość artystów w wybranych tekstach kultury.
34. Przywołując wybrane przykłady, rozważ rolę inspiracji malarskich w literaturze Młodej Polski lub dwudziestolecia międzywojennego (np. impresjonizmu, ekspresjonizmu, symbolizmu i innych).

35. Inspirująca rola muzyki w poezji C. K. Norwida i twórców młodopolskich. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
36. Inspiracje literackie autorów piosenek. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
37. Malarstwo i rzeźba jako inspiracje literackie. Omów na wybranych przykładach.
38. Malarskie, muzyczne i literackie impresje na temat pór roku. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych tekstów kultury.
39. Sposoby przedstawiania tradycji sarmackiej w literaturze i sztuce XIX i XX wieku. Przedstaw na wybranych przykładach.
40. Różne funkcje magii w kulturze współczesnej. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
41. Zjawiska nadprzyrodzone i magia w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
42. Strój bohaterów dzieł literackich i malarskich jako źródło informacji o jednostkach, środowiskach i epokach. Przedstaw na wybranych przykładach.
43. Indianie jako bohaterowie literaccy i filmowi – zaprezentuj różne ujęcie tematu w literaturze i filmie.
44. *Człowiek nie może żyć bez miłości* – rozwiń myśl Jana Pawła II, odwołując się do wybranych utworów literackich.
45. Obraz Warszawy w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
46. Portret kobiety i koncepcja kobiecego piękna w literaturze i sztuce. Przedstaw, odwołując się do wybranych przykładów.
47. Kobieta demoniczna w wybranych tekstach kultury różnych epok. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł literatury i sztuki.
48. Piękna i niebezpieczna, czyli motyw *femme fatale* w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
49. „Święte i przeklęte” – wizerunki kobiet w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
50. Kobiety ich życia. Omów obrazy bohaterek-adresatek miłości na podstawie wybranych przykładów z literatury i sztuki.
51. Wybitna jednostka w kulturze. Przedstaw jej portret, odwołując się do wybranych przykładów.
52. Przedstaw różne kreacje bohatera negatywnego w literaturze i sztuce.
53. Omów motyw buntu przeciwko totalitaryzmowi na podstawie współczesnych tekstów kultury.
54. Literacka i filmowa wizja PRL-u. Omów zagadnienie, przywołując przykłady wybranych utworów literackich i filmów.

55. Omów wizję przyszłości w wybranych tekstach kultury.
56. Przedstaw koncepcje szczęścia w wybranych tekstach kultury różnych epok.
57. Motywy franciszkańskie w kulturze XX wieku. Wskaż ich obecność i omów funkcje w dowolnie wybranych przykładach z różnych dziedzin sztuki.
58. Obecność motywów i wątków mitologicznych w literaturze i malarstwie różnych epok. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw różne sposoby czerpania inspiracji z mitologii.
59. Przedstaw problemy moralne związane z karą śmierci, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
60. Pieta – jej różnorodne ujęcie w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
61. Literackie, malarskie i filmowe sposoby heroizacji śmierci bohatera. Omów problem na wybranych przykładach.
62. Omów literackie i malarskie kreacje szatana, odwołując się do wybranych przykładów z różnych okresów kultury.
63. Motyw wampiryczny w literaturze i sztuce. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
64. Dobro i zło w literaturze, sztuce plastycznej lub filmowej. Przedstaw różne ujęcia tego tematu, odwołując się do wybranych dzieł artystycznych.
65. Motyw walki dobra ze złem w różnych mitologiach i twórczości J.R. Tolkiena. Dokonaj analizy porównawczej tekstów kultury.
66. Szaleńcy prawdziwi i nieprawdziwi w tekstach kultury różnych epok. Omów na wybranych przykładach funkcje tego motywu.
67. Motyw tańca w różnych tekstach kultury. Omów funkcję i sposoby realizacji tego motywu.
68. Przedstaw różne ujęcia toposu apokalipsy w literaturze i malarstwie, odwołując się do wybranych przykładów.
69. Omów na wybranych przykładach różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego oraz apokalipsy w literaturze i sztuce.
70. Różne ujęcia motywu *vanitas* w poezji i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
71. Na podstawie wybranych tekstów kultury, omów artystyczne interpretacje motywu powstań narodowych w literaturze i malarstwie wybranych (wybranej) epok(i).
72. Postać historyczna jako bohater dzieł literatury i sztuki. Omów na wybranych przykładach różne ujęcia problemu.
73. Koncepcja życia jako snu. Przedstaw na podstawie wybranych utworów literackich i filmu.

74. Wędrowka, jej różne rodzaje i znaczenie w biografii bohaterów literackich i filmowych. Omów na wybranych przykładach.
75. Omów funkcje motywu księgi w wybranych tekstach kultury.
76. Wskaż i omów funkcje motywów muzycznych w literaturze i filmie.
77. Różne funkcje motywu ogrodu w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
78. Omów sposoby przedstawiania natury w literaturze i malarstwie w wybranych przez siebie epokach kulturowych.
79. Sposoby ujęcia motywu dionizyjskiego i apollinijskiego. Omów na wybranych przykładach tekstów kultury.
80. Motyw gór w poezji śpiewanej. Przedstaw jego funkcje w wybranych utworach.
81. Omów sposoby ujęcia smutku i melancholii w wybranych dziełach literatury i sztuki.
82. Różne ujęcia motywu matki w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
83. Sposoby przedstawiania dzieci w nowelach pozytywistycznych i w malarstwie Stanisława Wyspiańskiego. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
84. Przedstaw motyw anioła w literaturze i sztuce wybranych epok.
85. Heroiczny i groteskowy obraz śmierci w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
86. *Człowiek ma w życiu dwa wyjścia: kształtować rzeczywistość lub poddać się jej.* Omów problem zmagania się człowieka z rzeczywistością w wybranych tekstach kultury.
87. Uprzedmiotowanie człowieka jako problem w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
88. Lord Vader – współczesny symbol zła jako postać tragiczna. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
89. Omów sposoby kreacji portretu zabójcy w wybranych tekstach kultury.
90. Omów kreacje buntowników w wybranych tekstach kultury.
91. Dawne i współczesne modele rodziny. Przedstaw problem na podstawie literatury i filmu.
92. Sport w kulturze. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych tekstów kultury.

JĘZYK

1. Język potoczny jako artystyczny środek wyrazu. Przedstaw na wybranych przykładach różne sposoby wykorzystywania języka potocznego w literaturze XIX i XX wieku.
2. Twórcze wykorzystanie stylów funkcjonalnych (np. urzędowego, potocznego) w poezji XX wieku. Omów problem na wybranych przykładach.
3. Przemiany stylu artystycznego. Dokonaj analizy na wybranych przykładach z różnych epok literackich.
4. Funkcje stylizacji biblijnej w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
5. Scharakteryzuj cechy stylu i języka internatów na przykładzie zgromadzonego przez siebie materiału.
6. Omów funkcje stylizacji językowej w wybranych utworach literatury współczesnej.
7. Stylizacja gwarowa i jej rola w kształtowaniu obrazu rzeczywistości. Przedstaw problem na podstawie wybranego materiału językowego.
8. Gwara warszawska jako przejaw wielokulturowości Polski w międzywojniu. Omów na podstawie wybranych utworów literackich oraz materiału językowego.
9. Na podstawie wybranych tekstów utworów hip-hopowych mów stylistykę tego typu twórczości.
10. Awans polszczyzny potocznej w literaturze współczesnej. Omów na wybranych przykładach literackich.
11. Język gazet codziennych jako odbicie tendencji rozwoju polszczyzny. Omów zagadnienie, dokonując analizy wybranych tekstów.
12. Jak mówią tolkienowskie elfy? Omów język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
13. Język Twoich rówieśników. Zanalizuj zgromadzony materiał źródłowy.
14. Język polityków. Zanalizuj zgromadzony materiał źródłowy.
15. Język prasy sportowej. Omów cechy charakterystyczne dla tej odmiany publicystyki.
16. Język sprawozdawców sportowych. Scharakteryzuj go, odwołując się do wybranych relacji z zawodów sportowych.

17. Język prasy, radia i telewizji oraz jego wpływ na współczesne słownictwo. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
18. Mowa zakochanych dawniej i dziś. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów z literatury.
19. Rozwój języka. Przedstaw różne mechanizmy, które prowadzą do przemian zachodzących w języku. Odwołaj się do wybranego okresu w dziejach języka polskiego.
20. Język kiedyś i dziś – przedstaw na wybranych przykładach zmiany zachodzące w języku.
21. Na wybranych przykładach (również literackich) scharakteryzuj tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny.
22. Polszczyzna jest językiem żywym. Przedstaw w oparciu o zebrany materiał sposoby uzupełniania zasobu językowego.
23. Oceń poprawność różnego rodzaju innowacji językowych występujących we współczesnej polszczyźnie. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
24. Zapożyczenia w języku polskim – ich źródła, funkcje, celowość oraz wpływ na słownictwo współczesnych Polaków. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów.
25. Zapożyczenia językowe dawniej i obecnie. Zanalizuj i oceń to zjawisko.
26. Przedstaw i omów zapożyczenia z języka angielskiego w polszczyźnie XX i XXI wieku.
27. Perswazja językowa w środkach masowego przekazu. Odwołując się do konkretnych tekstów np. artykułu prasowego, reklamy, wywiadu TV, przemówienia, zaprezentuj najbardziej charakterystyczne formy oddziaływania na postawy za pomocą języka.
28. Nowomowa jako język propagandy i polityki. Przedstaw jej charakterystyczne cechy na wybranych przykładach literatury i publicystyki.
29. Język propagandy w literaturze i środkach masowego przekazu. Dokonaj analizy na wybranych przykładach.
30. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały publicystyczne.
31. „Mowa ezopowa” i jej odmiany. Zanalizuj figury języka ezopowego na wybranych przykładach.
32. Reklama jako kreacja rzeczywistości. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
33. Przedstaw cechy komunikatu reklamowego jako gatunku wypowiedzi, analizując wybrane przykłady.
34. Wpływ języka reklamy na zmianę współczesnej frazeologii. Rozpatrz problem, analizując wybrane przykłady.
35. Omów środki językowe występujące w manifestach programowych różnych pokoleń literackich.

36. Przedstaw typowe błędy językowe występujące w środkach masowego przekazu.
37. Przedstaw typowe błędy językowe występujące w wypowiedziach polityków.
38. Najczęściej spotykane błędy językowe. Na podstawie zgromadzonego materiału pokaż mechanizm powstawania tych błędów.
39. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw najczęściej popełniane błędy w języku potocznym.
40. Na wybranych przykładach omów rolę neologizmów w literaturze.
41. Przedstaw na wybranych przykładach funkcje neologizmów w literaturze dawnej i współczesnej.
42. Odwołując się do wybranych tekstów literackich, określ funkcję neologizmów w twórczości pisarzy jednej z epok (np. romantyzmu, Młodej Polski).
43. Na podstawie wybranych utworów (np. Witkacego, Gałczyńskiego, Leca, Mrożka, Barańczaka) wyjaśnij, jaką rolę w tekstach literackich mogą pełnić frazeologizmy.
44. Przedstaw funkcje archaizacji lub dialektyzacji w literaturze XIX i XX wieku. Odwołaj się do wybranych przykładów.
45. Przedstaw różne sposoby realizacji funkcji estetycznej w wybranych tekstach reklamowych.
46. Przedstaw role i funkcje dialektyzacji w wybranych utworach młodopolskich.
47. Scharakteryzuj różne funkcje wypowiedzi. Odwołując się do wybranych przykładów, wskaż typowe środki językowe im służące.
48. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranym materiale językowym.
49. Tłumaczenie dzieła literackiego wobec oryginału. Przedstaw najważniejsze problemy związane z przekładem literatury na podstawie konkretnych utworów.
50. Przedstaw i zanalizuj przykłady współczesnych gwar środowiskowych (np. informatyków, biznesmenów, muzyków). Oceń zasadność użycia neologizmów i zapożyczeń.
51. Omów zjawisko świadomego przekraczania normy językowej w wybranych współczesnych tekstach poetyckich (np. Białoszewskiego, Szymborskiej, Różewicza, Grochowiaka i innych).
52. Żart słowny w komedii, fraszce i innych gatunkach literackich. Omów temat, odwołując się do wybranych przez siebie utworów.

53. Sztuka pisania listów. Omów przemiany w zakresie stylu i środków językowych, porównując przykłady z kultury dawnej dowolnie wybranej epoki i współczesnej.
54. Kicz językowy. Przedstaw i oceń to zjawisko na podstawie analizy zebranego materiału językowego (np. piosenek disco-polo, wierszyków sztambuchowych, harlequin'ów).
55. Komizm słowny i różne sposoby jego realizacji. Przedstaw różne przejawy tego zjawiska, przywołując konkretne przykłady.
56. Kulturotwórcza funkcja Internetu: język internautów – omów zagadnienie na zgromadzonych przykładach.

Tematy XLI Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w roku szkolnym 2010/2011